

ΤΖΟΡΤΖ ΟΡΤΟΥΕΛ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ - ΕΠΙΜΕΤΡΟ:
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΧΙΝΑ

Η
ΦΑΡΜΑ
ΤΩΝ
ΖΩΩΝ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΘ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Πρώτη έκδοση Ιανουάριος 2021

Πρώτη έκδοση στην παρούσα μορφή Φεβρουάριος 2024

Τίτλος πρωτοτύπου

George Orwell, *Nineteen Eighty-four*, 1949,

George Orwell, *Animal Farm*, 1945

Επιμέλεια – Διόρθωση τυπογραφικών δοκιμών Ορέστης Σχινάς

Σχεδιασμός εξωφύλλου Bob Studio

© 2021, 2024 Εκδόσεις **ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ** (για την ελληνική γλώσσα)

ISBN 978-618-03-3949-9

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 83949

Κ.Ε.Π. 6094, Κ.Π. 19829

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε μέσο ή τρόπο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Ιπποκράτους 118, 114 72 Αθήνα

τηλ.: 211 3003500, fax: 211 3003562

metaixmio.gr · metaixmio@metaixmio.gr

Κεντρική διάθεση

Ασκληπιού 18, 106 80 Αθήνα

τηλ.: 210 3647433, fax: 211 3003562

Βιβλιοπωλεία ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

- Ασκληπιού 18, 106 80 Αθήνα

τηλ.: 210 3647433, fax: 211 3003562

- Πολυχώρος, Ιπποκράτους 118, 114 72 Αθήνα

τηλ.: 211 3003580, fax: 211 3003581

ΤΖΟΡΤΖ ΟΡΓΟΥΕΛ
1984
Η ΦΑΡΜΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ – ΕΠΙΜΕΤΡΟ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΧΙΝΑ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΘ

1984

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΗΤΑΝ ΜΙΑ ΗΛΙΟΛΟΥΣΤΗ, παγερή μέρα του Απριλίου και τα ρολόγια σήμαναν μία το μεσημέρι. Ο Γουίνστον Σμιθ, με το σαγόνι του χωμένο στο στήθος καθώς προσπαθούσε να αποφύγει τον τσουχτερό άνεμο, τρύπωσε γρήγορα στις γυάλινες πόρτες του Μεγάλου της Νίκης, όχι όμως τόσο γρήγορα ώστε να εμποδίσει έναν στρόβιλο αμμώδους σκόνης να μπει μαζί του.

Ο προθάλαμος μύριζε βρασμένο λάχανο και μουχλιασμένα ποδόμακτρα. Στη μια του άκρη, ήταν κολλημένη στον τοίχο μια έγχρωμη αφίσα, πολύ μεγάλη για εσωτερικό χώρο. Απεικόνιζε ένα γιγάντιο πρόσωπο, πάνω από ένα μέτρο πλατύ, το πρόσωπο ενός άντρα γύρω στα σαράντα πέντε, με πυκνό μαύρο μουστάκι και τραχιά, αρρενωπά χαρακτηριστικά. Ο Γουίνστον κατευθύνθηκε προς τις σκάλες. Μάταιο να επιχειρήσει να ανέβει με το ασανσέρ. Ακόμα και τις καλές εποχές, σπάνια λειτουργούσε – το τελευταίο διάστημα, μάλιστα, η παροχή ρεύματος κοβόταν τις ώρες που υπήρχε φυσικό φως. Ήταν ένα από τα μέτρα οικονομίας που λαμβάνονταν για την προετοιμασία της Εβδομάδας Μίσους. Το διαμέρισμά του βρισκόταν στον έβδομο όροφο, και ο Γουίνστον, σχεδόν σαραντάρης και μ' ένα έλκος από κίρσους που δεν έλεγε να κλείσει στον δεξιό του αστράγαλο, ανέβαινε αργά και με πολλές στάσεις. Σε κάθε πάτωμα, απέναντι από το ασανσέρ, η ίδια αφί-

σα με το τεράστιο πρόσωπο σε ατένιζε από τον τοίχο. Ήταν μια φωτογραφία που είχε σκηνοθετηθεί επιδέξια, με σκοπό τα μάτια να δίνουν την εντύπωση ότι σε παρακολουθούν όπου και αν βρίσκεσαι. Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΑΔΕΛΦΟΣ ΣΕ ΒΛΕΠΕΙ, έγγραφη η λεζάντα από κάτω.

Μέσα στο διαμέρισμα, μια γλυκερή φωνή διάβαζε δυνατά έναν κατάλογο με αριθμούς σχετικούς με την παραγωγή χυτοσιδήρου. Η φωνή ερχόταν από μια στενόμακρη μεταλλική πλάκα που έμοιαζε με θολό καθρέφτη και αποτελούσε μέρος της επιφάνειας του δεξιού τοίχου. Ο Γουίνστον πάτησε τον διακόπτη και η φωνή εξασθένησε κάπως, παρότι οι λέξεις ακούγονταν ακόμα ευδιάκριτα. Η συσκευή (τηλεοθόνη την έλεγαν) ήταν μεν δυνατό να σκοτεινιάσει, δεν υπήρχε όμως τρόπος να κλείσει εντελώς. Προχώρησε προς το παράθυρο· στο τζάμι καθρεφτίστηκε μια μικροσκοπική, εύθραυστη σιλουέτα, που την ισχύοντά της τόνιζε ακόμη περισσότερο η μπλε φόρμα, η στολή του Κόμματος. Τα μαλλιά του ήταν πολύ ξανθά, το πρόσωπό του ροδοκόκκινο από τη φύση του, το δέρμα του σκληρό από το ακατέργαστο σαπούνι, τις στομωμένες λεπίδες της ξυριστικής μηχανής και το κρύο του χειμώνα που έφτανε στο τέλος του.

Έξω, ακόμα και μέσα από τα κλειστά τζάμια, ο κόσμος φαινόταν παγωμένος. Στον δρόμο, ο άνεμος δημιουργούσε μικρούς στροβίλους παρασύροντας σκόνη και κουρελόχαρτα, και, παρότι ο ήλιος έλαμπε και ο ουρανός άστραφτε καταγάλανος, όλα φαίνονταν άχρωμα, εκτός από τις αφίσες που ήταν κολλημένες παντού. Το πρόσωπο με το μαύρο μουστάκι αγριοκοίταζε από κάθε κεντρικό σημείο του δρόμου. Μια τέτοια αφίσα δέσποζε στην πρόσοψη του απέναντι σπιτιού. Ο ΜΕ-

ΓΑΛΟΣ ΑΔΕΛΦΟΣ ΣΕ ΒΛΕΠΕΙ, έγγραφε η λεζάντα, ενώ τα μαύρα μάτια κοίταζαν αυστηρά τον Γουίνστον. Κάτω στον δρόμο μια άλλη αφίσα, ξεκολλημένη στη μια της γωνία, πετάριζε σπασμωδικά σε κάθε ριπή του ανέμου, πότε σκεπάζοντας και πότε ξεσκεπάζοντας τη μοναδική λέξη: ΑΓΓΛΙΣΟΣ. Στο βάθος ένα ελικόπτερο βουτούσε ανάμεσα στις στέγες, αιωρούνταν για μια στιγμή σαν χρυσόμυγα και ορμούσε ξανά προς τα εμπρός διαγράφοντας καμπύλη πορεία. Ήταν η αστυνομική περίπολος που κατασκόπευε τον κόσμο μέσα από τα παράθυρά του. Ωστόσο, οι περίπολοι δεν μετρούσαν. Το μόνο που μετρούσε ήταν η Αστυνομία Σκέψης.

Πίσω από την πλάτη του Γουίνστον, η φωνή από την τηλεοθόνη συνέχιζε να φλυαρεί για τον χυτοσίδηρο και την υπερκάλυψη του Ένατου Τριετούς Πλάνου. Η τηλεοθόνη ήταν ταυτόχρονα πομπός και δέκτης. Μπορούσε να συλλάβει όποιον θόρυβο πάνω από το επίπεδο του χαμηλού ψιθύρου προερχόταν από τον Γουίνστον· επιπλέον, όσο εκείνος βρισκόταν μέσα στο οπτικό πεδίο της μεταλλικής πλάκας, δεν ήταν μόνο ακροάσιμος αλλά και ορατός. Φυσικά, δεν υπήρχε τρόπος να γνωρίζεις αν σε παρακολουθούσαν μια δεδομένη στιγμή. Μόνο να υποθέσεις μπορούσες πόσο συχνά ή με ποιο σύστημα συνδεόταν η Αστυνομία Σκέψης με κάθε ατομική συσκευή. Θεωρητικά, παρακολουθούσαν τους πάντες συνεχώς και μπορούσαν να συνδεθούν με τη συσκευή σου όποτε ήθελαν. Έπρεπε να ζεις –και πραγματικά ζούσες, καθώς η συνήθεια είχε πλέον γίνει ένστικτο– με τη βεβαιότητα ότι κάθε ήχος που παρήγαγες ακουγόταν και κάθε σου κίνηση παρακολουθούνταν, εκτός και αν ήταν σκοτάδι.

Ο Γουίνστον είχε συνέχεια την πλάτη του γυρισμένη στην

τηλεοθόνη. Ήταν πιο ασφαλές, παρότι γνώριζε πολύ καλά ότι ακόμα και μια πλάτη μπορεί να είναι αποκαλυπτική. Ένα χιλιομέτρο μακριά, το Υπουργείο Αλήθειας, όπου εργαζόταν, υψωνόταν πελώριο και κατάλευκο πάνω από το ρυπαρό τοπίο. Αυτό, σκέφτηκε με ακαθόριστη αποστροφή – αυτό ήταν το Λονδίνο, η πρωτεύουσα του Αεροδιαδρόμου Ένα, η τρίτη πιο πυκνοκατοικημένη περιφέρεια της Ωκεανίας. Προσπάθησε να στύψει το μυαλό του για μια σταγόνα παιδικής ανάμνησης ικανή ν' αποκριθεί στο ενδόμυχο ερώτημά του αν το Λονδίνο ήταν πάντοτε έτσι. Άραγε υπήρχε πάντα αυτή η θέα, αυτή η συγκλίνουσα προοπτική από ετοιμόρροπα σπίτια του δέκατου ένατου αιώνα με τοίχους υποστυλωμένους από ξύλινα δοκάρια, με μπαλώματα από χαρτόνια στα παράθυρα, με στέγες από αυλακωτή λαμαρίνα, με ξεχαρβαλωμένους φράχτες στους θρασεμένους, απεριποίητους κήπους τους; Και οι βομβαρδισμένες περιοχές, όπου η σκόνη από τους σοβάδες στροβιλιζόταν στον αέρα και αγριομολόχες πρόβαλαν μέσα από τους σωρούς των ερειπίων; Και τα σημεία όπου οι βόμβες είχαν αποψιλώσει μεγάλες εκτάσεις κι όπου ξεφύτρωναν άθλιες αποικίες από ξύλινα χαμόσπιτα σαν κοτέτσια; Ήταν μάταιο· δεν μπορούσε να θυμηθεί. Από την παιδική του ηλικία δεν είχε μείνει τίποτα, παρά μόνο μια σειρά από φωτεινές εικόνες, ασύνδετες και κυρίως ακατανόητες.

Το Υπουργείο Αλήθειας –ΥΠΙΑΛ, στη Νεογλώσσα*– ήταν εντυπωσιακά διαφορετικό από οτιδήποτε βρισκόταν κοντά του. Ήταν μια πελώρια πυραμιδοειδής κατασκευή από σιλι-

* Η Νεογλώσσα ήταν η επίσημη γλώσσα της Ωκεανίας. Για τη δομή και την ετυμολογία της βλ. Παράρτημα.

πνό λευκό μπετόν, που υψωνόταν, από αναβαθμίδα σε αναβαθμίδα, τριακόσια μέτρα από το έδαφος. Ακόμα και από τη θέση που στεκόταν ο Γουίνστον, μπορούσε να διαβάσει κανείς, χαραγμένα με ευδιάκριτα κομψά γράμματα στην πρόσοψη του κτιρίου, τα τρία συνθήματα του Κόμματος:

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΕΙΡΗΝΗ Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΕΙΝΑΙ
ΣΚΛΑΒΙΑ Η ΑΓΝΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΜΗ

Ο κόσμος έλεγε ότι το Υπουργείο Αλήθειας διέθετε τρεις χιλιάδες δωμάτια πάνω από την επιφάνεια του εδάφους και αντίστοιχες υπόγειες διακλαδώσεις. Διάσπαρτα στο Λονδίνο βρίσκονταν άλλα τρία κτίρια όμοια σε εμφάνιση και μέγεθος. Επισκίαζαν εντελώς τη γύρω αρχιτεκτονική από τη στέγη του Μεγάρου της Νίκης μπορούσες να δεις ταυτόχρονα και τα τέσσερα. Στέγαζαν τα τέσσερα Υπουργεία στα οποία καταμεριζόταν όλος ο κυβερνητικός μηχανισμός. Το Υπουργείο Αλήθειας, που ασχολούνταν με την ειδησεογραφία, την ψυχαγωγία, την εκπαίδευση και τις καλές τέχνες. Το Υπουργείο Ειρήνης, που ήταν αρμόδιο για τον πόλεμο. Το Υπουργείο Αγάπης, που διατηρούσε τον νόμο και την τάξη. Και το Υπουργείο Αφθονίας, που ήταν υπεύθυνο για τις οικονομικές υποθέσεις. Τα ονόματά τους στη Νεογλώσσα ήταν: Υποαλήθειας, Υποειρήνης, Υποαγάπης, Υποαφθονίας.

Αληθινά τρομακτικό, ήταν το Υπουργείο Αγάπης. Δεν είχε καθόλου παράθυρα. Ποτέ δεν είχε βρεθεί εκεί μέσα ο Γουίνστον – δεν το είχε καν πλησιάσει, παρά μόνο στο μισό χιλιόμετρο. Ήταν αδύνατο να μπεις σ' αυτό το κτίριο, εκτός κι αν σου είχε ανατεθεί κάποια δουλειά της υπηρεσίας, και τότε,

όμως, έπρεπε να διασχίσεις έναν λαβύρινθο από συρματοπλέγματα, ατσάλινες πόρτες και κρυφά πολυβολεία. Ακόμα και στους διαδρόμους που οδηγούσαν στο περίφρακτο προαύλιό του περιφέρονταν φύλακες με όψη γορίλα και μαύρες στολές, οπλισμένοι με ρόπαλα.

Ο Γουίνστον στράφηκε απότομα, παίρνοντας την έκφραση ήρεμης αισιοδοξίας που ήταν ενδεδειγμένο να υιοθετεί όταν αντίκριζε την τηλεοθόνη. Διέσχισε το δωμάτιο προς τη μικροσκοπική κουζίνα. Φεύγοντας από το Υπουργείο τόσο νωρίς, είχε θυσιάσει το γεύμα του στην καντίνα, παρότι ήξερε πως δεν υπήρχε ίχνος φαγητού στην κουζίνα πέρα από ένα μεγάλο κομμάτι μαύρο ψωμί που έπρεπε να το φυλάξει για το αυριανό πρόγευμα. Κατέβασε από το ράφι ένα μπουκάλι άχρωμο υγρό με μια λιτή άσπρη ετικέτα που έγραφε ΤΖΙΝ ΝΙΚΗΣ. Ανέδιδε μια αηδιαστική, λιπαρή μυρωδιά, που θύμιζε κινέζικο ποτό από ρύζι. Ο Γουίνστον γέμισε σχεδόν ως τα χείλη ένα φλιτζάνι, προετοίμασε τον εαυτό του για το επερχόμενο σοκ και το κατάπιε σαν φάρμακο.

Στη στιγμή, το πρόσωπό του κοκκίνισε και δάκρυα κύλησαν από τα μάτια του. Το ποτό ήταν σαν νιτρικό οξύ, και το χειρότερο, με το που το κατάπινες, είχες την αίσθηση ότι σε χτυπούν κατακέφαλα με λαστιχένιο κλομπ. Αμέσως μετά, ωστόσο, το κάψιμο στο στομάχι του καταλάγιασε και ο κόσμος άρχισε να μοιάζει πιο ευχάριστος. Πήρε τσιγάρο από ένα τσαλακωμένο πακέτο με την επιγραφή ΤΣΙΓΑΡΑ ΝΙΚΗΣ· απρόσεκτος, το κράτησε κατακόρυφα κι όλος ο καπνός άδειασε στο πάτωμα. Με το επόμενο ήταν πιο προσεκτικός. Επέστρεψε στο σαλόνι και κάθισε σ' ένα μικρό τραπέζι στ' αριστερά της τηλεοθόνης. Από το συρτάρι του τραπεζιού έβγαλε έναν κον-

δυλοφόρο, ένα μελανοδοχείο και ένα χοντρό, άγραφο τετράδιο μεγάλου σχήματος, με κόκκινη ράχη και σκληρό εξώφυλλο.

Για κάποιον λόγο, η τηλεοθόνη στο σαλόνι βρισκόταν σε ασυνήθιστη θέση. Αντί να είναι τοποθετημένη, όπως συνηθιζόταν, στον ακριανό τοίχο, απ' όπου θα μπορούσε να εποπτεύει ολόκληρο το δωμάτιο, βρισκόταν στον μακρύτερο τοίχο, απέναντι από το παράθυρο. Στη μια του πλευρά υπήρχε μια στενή εσοχή όπου καθόταν τώρα ο Γουίνστον· όταν χτιζόταν το διαμέρισμα, αυτή η κόγχη πιθανόν να προοριζόταν για ράφια βιβλιοθήκης. Καθισμένος στην εσοχή, προστατευμένος στη γωνιά του, ο Γουίνστον κατάφερνε να βρίσκεται έξω από το οπτικό πεδίο της τηλεοθόνης. Μπορούσαν βέβαια να τον ακούσουν, αλλά όσο έμενε σ' αυτή τη θέση δεν μπορούσαν να τον δουν. Και ήταν η ασυνήθιστη γεωγραφία του δωματίου που του είχε υποβάλει την ιδέα να καταπιαστεί μ' αυτό για το οποίο προετοιμαζόταν.

Αλλά είχε συμβάλει και το τετράδιο που είχε μόλις βγάλει από το συρτάρι του. Ήταν ιδιαίτερα όμορφο. Οι απαλές κρεμ σελίδες του, λίγο κιτρινισμένες από τον χρόνο, ήταν από ένα χαρτί που δεν κατασκευαζόταν πια, εδώ και τουλάχιστον σαράντα χρόνια. Μάντευε, ωστόσο, ότι το τετράδιο ήταν πολύ παλαιότερο. Το είχε δει στη βιτρίνα ενός αποπνικτικού, μικρού παλαιοπωλείου σε μια φτωχική γειτονιά της πόλης (σε ποια ακριβώς, δεν θυμόταν) και αμέσως κυριεύτηκε από την ακαταμάχητη επιθυμία να το αποκτήσει. Τα μέλη του Κόμματος υποτίθεται ότι δεν πήγαιναν σε συνηθισμένα μαγαζιά («δεν συναλλάσσονταν με την ελεύθερη αγορά», ήταν η επίσημη φράση), όμως ο κανόνας δεν τηρούνταν αυστηρά, μιας και υπήρχαν πολλά πράγματα, κορδόνια παπουτσιών ή ξυραφάκια, για παράδειγμα, που ήταν αδύνατο να τα προμηθευτεί

κανείς με άλλον τρόπο. Είχε ρίξει μια γρήγορη ματιά πάνω κάτω στον δρόμο, είχε γλιστρήσει στο μαγαζί και είχε αγοράσει το τετράδιο για δύομισι δολάρια. Εκείνη τη στιγμή δεν είχε συνειδητοποιήσει ότι το ήθελε για κάποιον συγκεκριμένο σκοπό. Το είχε φέρει περιδεής στο σπίτι, χωμένο στον χαρτοφύλακά του. Ακόμη και άγραφο, τον ενοχοποιούσε.

Αυτό για το οποίο προετοιμαζόταν, ήταν ν' αρχίσει να κρατάει ημερολόγιο. Δεν ήταν παράνομο (τίποτα δεν ήταν παράνομο, αφού νόμοι πλέον δεν υπήρχαν), αλλά, αν το ανακάλυπταν, ήταν εύλογο και οίγουρο πως η ποινή θα ήταν θάνατος, ή τουλάχιστον είκοσι πέντε χρόνια καταναγκαστικά έργα. Ο Γουίνστον έβαλε πένα στον κονδυλοφόρο και την πιπίλισε για να την καθαρίσει. Η πένα ήταν αρχαϊκό όργανο γραφής, που χρησιμοποιούνταν σπάνια, ούτε καν για την υπογραφή επίσημων εγγράφων· την είχε προμηθευτεί κρυφά και με κάποια δυσκολία, απλώς και μόνο επειδή ένιωθε ότι το όμορφο κρεμ χαρτί άξιζε να γεμίσει με γράμματα από αληθινή πένα και όχι να γρατσουνιστεί με στιλό. Στην πραγματικότητα δεν ήταν συνηθισμένος να γράφει με το χέρι. Εκτός από πολύ σύντομες σημειώσεις, συνήθως υπαγόρευε τα πάντα στη συσκευή γραφομηλίας, πράγμα που αποκλειόταν στη συγκεκριμένη περίπτωση. Βούτηξε την πένα στο μελάνι και για ένα δευτερόλεπτο δίστασε. Ένα βαθύ τρέμουλο αναστάτωνε τα σωθικά του. Το παν ήταν ν' αρχίσει να γράφει στο χαρτί. Με μικρά αδέξια γράμματα έγραψε:

4 Απριλίου 1984

Έγειρε πίσω. Τον είχε καταλάβει μια αίσθηση απόλυτης αδυναμίας. Πρώτα απ' όλα, δεν ήταν καθόλου βέβαιος ότι η

χρονιά ήταν το 1984. Κάπου τόσο πρέπει να ήταν, αφού ήξερε με κάποια βεβαιότητα πως ήταν τριάντα εννέα ετών και πίστευε ότι είχε γεννηθεί το 1944 ή το 1945· σε τούτους τους καιρούς, ωστόσο, ήταν αδύνατο να προσδιορίσεις με ακρίβεια τις χρονολογίες.

Αναρωτήθηκε ξαφνικά για ποιον έγραφε αυτό το ημερολόγιο. Για τις μέλλουσες γενιές, γι' αυτούς που δεν είχαν ακόμα γεννηθεί. Η σκέψη του περιπλανήθηκε για λίγο γύρω από την αμφίβολη ημερομηνία στη σελίδα και ύστερα προσγειώθηκε απότομα πάνω στη λέξη της Νεογλώσσας *διπλόσκεψη*. Για πρώτη φορά συνειδητοποίησε το μέγεθος του εγχειρήματος που αποτολμούσε. Πώς μπορούσες να επικοινωνήσεις με το μέλλον; Ήταν φύσει αδύνατον. Ή το μέλλον θα έμοιαζε με το παρόν, οπότε θα απευθυνόταν σε ώτα μη ακουόντων, ή θα διέφερε, οπότε το εγχείρημά του δεν είχε νόημα.

Για λίγη ώρα καθόταν ατενίζοντας βλακωδώς το χαρτί. Η τηλεοθόνη μετέδιδε τώρα διαπεραστική στρατιωτική μουσική. Ήταν παράξενο: όχι μόνο έμοιαζε να έχει χάσει την ικανότητα να εκφράζεται, αλλά είχε ξεχάσει και τι ήθελε να πει. Εδώ και εβδομάδες προετοιμαζόταν γι' αυτή τη στιγμή, όμως ποτέ δεν του πέρασε από το μυαλό ότι θα χρειαζόταν κάτι άλλο εκτός από κουράγιο. Το ίδιο το γράψιμο θα ήταν εύκολο. Το μόνο που είχε να κάνει ήταν να μεταφέρει στο χαρτί τον ατέρμονο, ανήσυχο μονόλογο που για χρόνια επαναλαμβανόταν μέσα στο μυαλό του. Εκείνη τη στιγμή, όμως, ακόμα και ο μονόλογος είχε στερέψει. Και το χειρότερο, η πληγή στον αστράγαλό του τον έτρωγε ανυπόφορα. Δεν τολμούσε να ξυστεί, γιατί έτσι θα την ερέθιζε περισσότερο. Τα δευτερόλεπτα περνούσαν. Το μόνο που κέντριζε την κατά τα άλλα νεκρω-

μένη του αντίληψη ήταν το πόσο άδειο παρέμενε το χαρτί μπροστά του, πόσο τον έτρωγε η πληγή του, πόσο εκκωφαντική ήταν η μουσική – μαζί και η ελαφρά ζάλη που του είχε προκαλέσει το τζιν.

Ξαφνικά, άρχισε να γράφει πανικόβλητος, χωρίς να πολυκαταλαβαίνει τι αράδιαζε στο χαρτί. Τα μικρά αλλά παιδικά γράμματά του ξεδιπλώνονταν ακανόνιστα στη σελίδα. Άρχισε παραλείποντας τα κεφαλαία και στο τέλος δεν έβαζε καν σημεία στίξης:

4 Απριλίου 1984. Χθες βράδυ στον κινηματογράφο. Όλα πολεμικά έργα. Ένα πολύ καλό, ένα με ένα πλοίο γεμάτο πρόσφυγες που βομβαρδιζόταν κάπου στη Μεσόγειο. Οι θεατές διασκέδαζαν πολύ με τα πλάνα ενός μεγαλόσωμου χοντρού που κολυμπούσε προσπαθώντας να ξεφύγει από ένα ελικόπτερο που τον κυνηγούσε, πρώτα τον έβλεπες να σκίζει τα νερά σα δελφίνι, ύστερα μέσα από τα στόχαστρα των ελικοπτέρων, έπειτα γεμάτον τρύπες και η θάλασσα γύρω του κοκκίνισε και βούλιαξε ξαφνικά, λες και έμπαινε το νερό από τις τρύπες, το κοινό ούρλιαζε από τα γέλια καθώς βυθιζόταν. ύστερα είδαμε μια σωστική λέμβο γεμάτη παιδιά κι ένα ελικόπτερο να αιωρείται από πάνω τους. μια ηλικιωμένη γυναίκα μπορεί να ήταν και εβραία μισοκαθισμένη στην πλώρη μ' ένα αγοράκι κάπου τριών χρονών στην αγκαλιά το αγοράκι στρίγκλιζε από φόβο κι έκρυβε το κεφάλι του στο στήθος της σα να προσπαθούσε να φωλιάσει μέσα της και η γυναίκα τον είχε τυλίξει με τα μπράτσα της και τον παρηγορούσε αν και η ίδια είχε μελανιάσει από τρόμο και τον σκέπαζε όσο γινόταν σα να πίστευε ότι τα χέρια της μπορούσαν να κρατήσουν τις σφαίρες μακριά από το κορμάκι του. τότε το ελικόπτερο έριξε πάνω τους μια βόμβα είκοσι κιλών με μια τρομαχτική λάμψη και η βάρκα έγινε συντρίμμια. μετά

είδαμε μια θαυμάσια λήψη ενός παιδικού χεριού που εκτοξεύτηκε ψηλά ψηλά ψηλά στον αέρα πρέπει να τους ακολουθούσε κάποιο ελικόπτερο με κάμερα στο ρύγχος του και ακούστηκαν πολλά χειροκροτήματα από τις θέσεις των μελών του κόμματος αλλά μια γυναίκα από τα καθίσματα των προλετάρων άρχισε ξαφνικά να κάνει φασαρία και να ουρλιάζει ότι δεν ήταν σωστό να δείχνουν τέτοια πράγματα όχι μπροστά σε παιδιά όχι δεν έπρεπε να το δείξουν όχι μπροστά σε παιδιά δεν είναι ώσπου η αστυνομία όρμησε μέσα και την έβγαλε την έβγαλε έξω δεν φαντάζομαι να της έκαναν τίποτα κανείς δεν δίνει σημασία στα λόγια των προλετάρων η τυπική αντίδραση των προλετάρων ποτέ δεν—

Ο Γουίνστον σταμάτησε να γράφει· τον είχε πιάσει κράμπα. Δεν ήξερε τι του είχε προκαλέσει αυτόν τον χείμαρρο από ανοησίες. Το παράξενο όμως ήταν πως, ενώ έγραφε, μια εντελώς διαφορετική ανάμνηση είχε αποσαφηνιστεί στο μυαλό του, σε σημείο που ένιωθε σχεδόν ικανός να την καταγράψει. Τώρα καταλάβαινε πως η αιτία που είχε ξαφνικά αποφασίσει να γυρίσει σπίτι και να αρχίσει να κρατάει ημερολόγιο ήταν εκείνο το άλλο επεισόδιο.

Είχε συμβεί το ίδιο πρωί στο Υπουργείο, αν μπορούσε να ειπωθεί ότι είχε όντως συμβεί κάτι τόσο νεφελώδες.

Ήταν σχεδόν έντεκα και μισή και, στο Τμήμα Αρχείων όπου εργαζόταν ο Γουίνστον, επικρατούσε αναστάτωση: καρέκλες μεταφέρονταν από τα κουβούκλια των υπαλλήλων και τοποθετούνταν στο κέντρο της κεντρικής αίθουσας απέναντι από τη μεγάλη τηλεοθόνη. Προετοιμαζόταν το Δίλεπτο Μίσους. Ο Γουίνστον είχε μόλις καθίσει στη θέση του σε μια από τις μεσαίες σειρές, όταν μπήκαν στην αίθουσα δυο άτομα που τα

γνώριζε εξ όψεως αλλά δεν τους είχε μιλήσει ποτέ. Το ένα ήταν ένα κορίτσι με το οποίο διασταυρωνόταν συχνά στους διαδρόμους. Δεν ήξερε πώς την έλεγαν, ήξερε όμως ότι εργαζόταν στο Τμήμα Μυθοπλασίας. Υπέθετε –επειδή την έβλεπε καμιά φορά με λερωμένα από γράσο δάχτυλα κι ένα μηχανικό κλειδί στο χέρι– ότι χειριζόταν κάποια από τις μηχανές συγγραφής μυθιστορημάτων. Ήταν ένα κορίτσι που έμοιαζε κάπως θρασύ, είκοσι πέντε περίπου ετών, με πυκνά μαλλιά, πρόσωπο γεμάτο φακίδες, και γοργές, αθλητικές κινήσεις. Ένα στενό άλικο ζωνάρι, έμβλημα του Αντισεξουαλικού Σύνδεσμου Νέων, ήταν τυλιγμένο κάμποσες βόλτες γύρω από τη μέση της, αρκετά σφιχτά ώστε να αποκαλύπτει το σχήμα των γοφών της. Ο Γουίνστον την είχε αντιπαθήσει από την πρώτη στιγμή που την αντίκρισε. Ήξερε γιατί. Έφταιγε η ατμόσφαιρα των γηπέδων του χόκεϊ και των κρύων ντους και των ομαδικών πεζοποριών και της γενικής αγνότητας που απέπνεε. Αντιπαθούσε σχεδόν όλες τις γυναίκες, και ιδιαίτερα τις νέες, γιατί ήταν οι πιο μισαλλόδοξες υποστηρίκτριες του Κόμματος, αυτές που κατάπιναν αδιαμαρτύρητα κάθε σύνθημα, οι ερασιτέχνες κατάσκοποι που ξετρύπωναν κάθε ύποπτο κρούσμα ανορθοδοξίας. Αυτή η κοπέλα, όμως, του έδινε την εντύπωση της πιο επικίνδυνης. Μια φορά που διασταυρώθηκαν στον διάδρομο, του είχε ρίξει μια γρήγορη, λοξή ματιά που ένιωσε να τον διαπερνά σύγκορμος· για μια στιγμή τον πλημμύρισε άφατος τρόμος. Του είχε περάσει μάλιστα από το μυαλό ότι μπορεί να ήταν πράκτορας της Αστυνομίας Σκέψης. Πράγμα απίθανο, βέβαια. Παρ’ όλα αυτά, όποτε βρισκόταν κοντά της, συνέχιζε να νιώθει κάποια δυσφορία ανάμεικτη με φόβο και εχθρότητα.

Το άλλο άτομο ήταν ένας άντρας ονόματι Ο'Μπράιεν· ήταν μέλος του Έσω Κόμματος και κατείχε ένα ιδιαίτερα σημαντικό και απροσδιόριστο αξίωμα, για τη φύση του οποίου ο Γουίνστον είχε μια εντελώς νεφελώδη εντύπωση. Βλέποντας να πλησιάζει η μαύρη φόρμα ενός μέλους του Έσω Κόμματος, τα κομματικά στελέχη που είχαν ήδη πάρει τις θέσεις τους βυθίστηκαν σε ευλαβική σιωπή. Ο Ο'Μπράιεν ήταν ένας μεγαλόσωμος, γεροδεμένος άντρας με χοντρό σβέρκο και τραχύ, ευδιάθετο, άξεστο πρόσωπο. Παρά το επιβλητικό παρουσιαστικό του, οι τρόποι του εξέπεμπαν κάποια γοητεία. Συνήθιζε να ανεβάζει τα γυαλιά του στη μύτη του με μια κίνηση παράξενα αφοπλιστική και ακαθόριστα, παράξενα πολιτισμένη. Μια κίνηση που θύμιζε –αν βέβαια ήσουν σε θέση να ανατρέξεις στο παρελθόν– έναν ευγενή του δέκατου όγδοου αιώνα τη στιγμή που προσφέρει την ταμπακιέρα του. Μέσα στα χρόνια, ο Γουίνστον είχε δει καμιά δεκαριά φορές όλες κι όλες τον Ο'Μπράιεν. Του ασκούσε έντονη έλξη, όχι μόνο επειδή τον εντυπωσίαζε η αντίθεση ανάμεσα στους αβρούς του τρόπους και τη σωματική του διάπλαση που θύμιζε μονομάχο, αλλά κυρίως επειδή ο ίδιος καλλιεργούσε την κρυφή πεποίθηση – ίσως ούτε καν πεποίθηση, απλώς ελπίδα– ότι η πολιτική ορθοδοξία του Ο'Μπράιεν δεν ήταν απόλυτη. Το υπαινισσόταν κάτι απροσδιόριστο στο πρόσωπό του. Αλλά και πάλι, στο πρόσωπό του ίσως να μην ήταν γραμμένη η απόκλιση από την ορθοδοξία, παρά απλώς η ευφυΐα. Όπως και να 'χει, ήταν ένα πρόσωπο με το οποίο θα μπορούσες να συζητήσεις, αν κατάφερνες να εξαπατήσεις την τηλεοθόνη και να απομονωθείτε κάπου οι δυο σας. Ο Γουίνστον δεν είχε ποτέ επιχειρήσει να επαληθεύσει την εικασία του – εξάλλου δεν υπήρχε τρόπος να

το κάνει. Εκείνη τη στιγμή, ο Ο'Μπράιεν κοίταξε το ρολόι στο χέρι του, είδε ότι κόντευε έντεκα και προφανώς αποφάσισε να μείνει στο Τμήμα Αρχείων ώπου να τελειώσει το Δίλεπτο Μίσους. Κάθισε σε μια καρέκλα στην ίδια σειρά με τον Γουίνστον, δυο θέσεις πιο πέρα· τους χώριζε μια μικρόσωμη ξανθούλα που δούλευε στο διπλανό κουβούκλιο από τον Γουίνστον. Το κορίτσι με τα μαύρα μαλλιά καθόταν ακριβώς πίσω τους.

Την επόμενη στιγμή, από την τηλεοθόνη στο βάθος της αίθουσας ήχησε μια αποκρουστική, συριστική φωνή, λες και κάποια τερατώδης μηχανή είχε αρχίσει να λειτουργεί χωρίς να έχουν λιπανθεί τα γρανάζια της. Ήταν ένας ήχος που τσίτωνε τα νεύρα σου και σ' έκανε ν' ανατριχιάξεις. Το Μίσος είχε αρχίσει.

Όπως πάντα, είχε εμφανιστεί στην οθόνη το πρόσωπο του Εμάνιουελ Γκολντστάιν, του Εχθρού του Λαού. Σκόρπια σφυρίγματα αποδοκιμασίας ακούστηκαν στο ακροατήριο. Η μικρόσωμη ξανθούλα έβγαλε μια υπόκωφη στριγκλιά φόβου, ανάμεικτου με αηδία. Ο Γκολντστάιν ήταν ο εξωμότης, ο αποστάτης, που κάποτε, πολύ καιρό πριν (κανένας δεν θυμόταν με ακρίβεια πριν από πόσο) ήταν μια από τις ηγετικές μορφές του Κόμματος, σχεδόν ισότιμος του Μεγάλου Αδελφού. Στη συνέχεια, ωστόσο, είχε εμπλακεί σε αντεπαναστατικές ενέργειες, είχε καταδικαστεί σε θάνατο, αλλά είχε μυστηριωδώς δραπετεύσει και εξαφανιστεί. Τα προγράμματα του Δίλεπτου Μίσους ποίκιλλαν από μέρα σε μέρα, δεν υπήρχε όμως κανένα στο οποίο να μην είναι κεντρικό πρόσωπο ο Γκολντστάιν. Ήταν ο μεγαλύτερος προδότης, ο πρώτος διαφθορέας της αγνότητας του Κόμματος. Όλα τα μεταγενέστερα εγκλήματα εναντίον του Κόμματος, όλες οι προδοσίες, οι

πράξεις δολιοφθοράς, οι αιρέσεις, οι αποκλίσεις, πήγαζαν από τη διδασκαλία του. Βρισκόταν ακόμα στη ζωή και εξύφαινε τις συνωμοσίες του, ίσως κάπου στο εξωτερικό, υπό την προστασία των ξένων χρηματοδοτών του, ή ακόμα –κατά καιρούς κυκλοφορούσε μια σχετική φήμη– σε κάποιο κρησφύγετο στην ίδια την Ωκεανία.

Ο Γουίνστον ένιωσε το στήθος του να σφίγγεται. Κάθε φορά που έβλεπε το πρόσωπο του Γκολντστάιν ένιωθε τα ίδια ανάμεικτα, οδυνηρά συναισθήματα. Ήταν ένα λεπτό εβραϊκό πρόσωπο, πλαισιωμένο με φουντωτά λευκά μαλλιά εν είδει φωτοστέφανου, μ' ένα μικρό, τραγίσιο γένι – έξυπνο πρόσωπο, ωστόσο εγγενώς αχρείο, με μιαν έκφραση γεροντικής παραλυσίας στη μακριά, λεπτή μύτη, στην άκρη της οποίας ήταν σφηνωμένο ένα ζευγάρι γυαλιά. Έμοιαζε με μουσούδα προβάτου· και η φωνή του, επίσης, έμοιαζε με βέλασμα. Ο Γκολντστάιν εξαπέλυε τη συνηθισμένη δηλητηριώδη του επίθεση στα δόγματα του Κόμματος – μια επίθεση τόσο υπερβολική και διεστραμμένη που κι ένα παιδί ακόμα μπορούσε να αντιληφθεί τα κίνητρά της, ωστόσο αρκετά ευλογοφανή ώστε να προκαλεί σ' όποιον την άκουγε το ανησυχητικό αίσθημα ότι άλλοι άνθρωποι, διανοητικά υποδεέστεροι από τον ίδιο, ήταν πιθανό να παρασυρθούν από τα λόγια του. Καταφερόταν εναντίον του Μεγάλου Αδελφού, κατήγγελλε τη δικτατορία του Κόμματος, απαιτούσε την άμεση σύναψη ειρήνης με την Ευρασία, υπερασπιζόταν την ελευθερία του λόγου, την ελευθερία του Τύπου, την ελευθερία του συνέρχεσθαι, την ελευθερία της σκέψης, φώναζε υστερικά ότι η επανάσταση είχε προδοθεί – και όλα αυτά με μια γρήγορη πολυσύλλαβη ομιλία, ένα είδος παρωδίας του ύφους των ρητόρων του Κόμματος,

η οποία μάλιστα περιείχε αρκετές λέξεις της «Νεογλώσσας» – περισσότερες λέξεις, τελικά, της Νεογλώσσας απ’ όσες θα χρησιμοποιούσε κανονικά στην πραγματική ζωή οποιοδήποτε μέλος του Κόμματος. Και όλο αυτό το διάστημα, προκειμένου να διαλυθεί κάθε αμφιβολία σχετικά με την πραγματικότητα που έκρυβαν τα φραστικά πυροτεχνήματα του Γκολντστάιν, στην τηλεοθόνη, πίσω από το κεφάλι του, παρέλαυναν οι ατέλειωτες φάλαγγες του ευρασιατικού στρατού – διαδοχικές σειρές από ρωμαλέους άντρες με ανέκφραστα ασιατικά πρόσωπα που περνούσαν από την επιφάνεια της οθόνης και χάνονταν, για να αντικατασταθούν από άλλους, πανομοιότυπους με τους προηγούμενους. Ο βρόντος από τις μπότες των στρατιωτών, βαρύς, υπόκωφος, ρυθμικός, λειτουργούσε σαν ηχητική υπόκρουση στα βελάσματα του Γκολντστάιν.

Πριν καν περάσουν τριάντα δευτερόλεπτα, το μισό τουλάχιστον ακροατήριο ξέσπασε σε ανεξέλεγκτα επιφωνήματα οργής. Το αυτάρεσκο, προβατίσιο πρόσωπο στην οθόνη και η τρομακτική ισχύς του ευρασιατικού στρατού πίσω του ήταν ανυπόφορα – εξάλλου το θέαμα, ακόμα και η σκέψη, του Γκολντστάιν προκαλούσε αυτόματα φόβο και οργή. Ήταν στόχος συλλογικού μίσους, πολύ πιο σταθερός από την Ευρασία ή την Ανατολασία, αφού, όταν η Ωκεανία βρισκόταν σε πόλεμο με μια απ’ αυτές τις Δυνάμεις, σε γενικές γραμμές είχε ειρήνη με την άλλη. Αλλά το περίεργο ήταν πως, μολονότι οι πάντες μισούσαν και περιφρονούσαν τον Γκολντστάιν, μολονότι, κάθε μέρα, χιλιάδες φορές τη μέρα, σε πλατφόρμες, στην τηλεοθόνη, στις εφημερίδες, σε βιβλία, οι θεωρίες του αντικρούονταν, συντρίβονταν, γελοιοποιούνταν, προβάλλο-

νταν στο συλλογικό βλέμμα ως τα αξιοθρήνητα σκουπίδια που όντως ήταν – παρ’ όλα αυτά, η επιρροή του ποτέ δεν έδειξε να φθίνει. Πάντοτε υπήρχαν καινούργια θύματα, έτοιμα να σαγηνευτούν από τα λόγια του. Δεν περνούσε μέρα που να μην ανακαλύψει η Αστυνομία Σκέψης κατασκόπους και δολιφοθορείς που ενεργούσαν υπό τις εντολές του. Ήταν ο αρχηγός ενός τεράστιου σκιώδους στρατού, ενός μυστικού δικτύου συνωμοτών, ταγμένων στην ανατροπή του Κράτους. Το όνομα αυτής της οργάνωσης υποτίθεται πως ήταν *Αδελφότητα*. Ψιθυριζόταν επίσης ότι υπήρχε ένα τρομερό βιβλίο, μια σύνοψη όλων των αιρέσεων, που το είχε συγγράψει ο Γκολντστάιν και κυκλοφορούσε παράνομα εδώ κι εκεί. Ήταν ένα βιβλίο χωρίς τίτλο. Ο κόσμος αναφερόταν σ’ αυτό, όταν το αποτολμούσε, ως το βιβλίο. Όλα αυτά, ωστόσο, ήταν ανεπιβεβαίωτες φήμες. Ούτε η Αδελφότητα ούτε το βιβλίο αποτελούσαν θέματα στα οποία θα αναφερόταν ανοιχτά οποιοδήποτε κοινό μέλος του Κόμματος, αν υπήρχε τρόπος να τα αποφύγει.

Στο δεύτερο λεπτό, το Μίσος άγγιξε τη φρενίτιδα. Οι θεατές αναπηδούσαν στις θέσεις τους και ούρλιαζαν όσο πιο δυνατά μπορούσαν, σε μια προσπάθεια να πνίξουν το εξοργιστικό βέλασμα που ξερνούσε η οθόνη. Η μικροσκοπική ξανθούλα είχε γίνει κατακόκκινη και το στόμα της ανοιγόκλεινε σαν ψάρι ξεβρασμένο στη στεριά. Ακόμα και το βαρύ πρόσωπο του Ο’Μπράιεν είχε αναψοκοκκινίσει. Καθόταν στητός στην καρέκλα του, ενώ το δυνατό του στήθος φούσκωνε και τρέμιζε, σαν να αντιστεκόταν στην επίθεση ενός ορμητικού κύματος. Το κορίτσι με τα μαύρα μαλλιά πίσω από τον Γούνινστον άρχισε να κραυγάζει «Γουρούνι! Γουρούνι! Γουρούνι!» και ξαφνικά άρπαξε ένα βαρύ λεξικό της Νεογλώσσας και το εκ-

οφενδόνισε στην οθόνη. Χτύπησε τη μύτη του Γκολντστάιν και εξοστρακίστηκε· η φωνή συνέχισε ακάθεκτη. Σε μια στιγμή διαύγειας, ο Γουίνστον συνειδητοποίησε ότι ωρυόταν μαζί με τους άλλους και κλοτσούσε βίαια με το τακούνι του το οριζόντιο ξύλο ανάμεσα στα πόδια της καρέκλας του.

Το τρομερό με το Δίλεπτο Μίσους δεν ήταν ότι ήσουν υποχρεωμένος να συμμετέχεις, αλλά ότι ήταν αδύνατον να αποφύγεις τη συμμετοχή. Μετά τα πρώτα τριάντα δευτερόλεπτα, δεν χρειαζόταν να προσποιείσαι. Μια φρικιαστική έκσταση, γεννημένη από φόβο και εκδικητικότητα, μια επιθυμία να σκοτώσεις, να βασανίσεις, να συντρίψεις κεφάλια με σφυρί, διαπερνούσε σαν ηλεκτρικό ρεύμα όλη τη συνάθροιση, μεταμορφώνοντας τον καθένα, ακόμα και παρά τη θέλησή του, σ' έναν παράφρονα που μόρφαζε και ούρλιαζε. Κι όμως, η οργή που ένιωθες ήταν ένα αφηρημένο συναίσθημα χωρίς συγκεκριμένο στόχο, που μπορούσε να στραφεί από το ένα αντικείμενο στο άλλο, όπως η φλόγα μιας λάμπας θυέλλης. Κι έτσι, κάποια στιγμή, το μίσος του Γουίνστον δεν είχε στόχο τον Γκολντστάιν, κάθε άλλο· τώρα είχε στραφεί ενάντια στον Μεγάλο Αδελφό, στο Κόμμα, στην Αστυνομία Σκέψης. Κάτι τέτοιες στιγμές η καρδιά του συμπορευόταν με τον μοναχικό αιρετικό που επέσυρε τη γενική χλεύη, τον μοναδικό θεματοφύλακα της αλήθειας και της λογικής σ' έναν κόσμο ψεύδους. Κι έπειτα, ακριβώς την επόμενη στιγμή, γινόταν ένα με τους ανθρώπους γύρω του, κι όλα όσα λέγονταν για τον Γκολντστάιν, του φαίνονταν αληθινά. Εκείνες τις στιγμές η κρυφή του απέχθεια για τον Μεγάλο Αδελφό μετατρεπόταν σε λατρεία. Ο Μεγάλος Αδελφός έμοιαζε να δεσπόζει, ανίκητος, ατρόμητος προστάτης, ορθόστητος σαν βράχος ενάντια

στις ασιατικές ορδές· και ο Γκολντστάιν, παρά την απομόνωσή του, την ανημποριά του και την αμφιβολία που περιέβαλλε την ίδια του την ύπαρξη, έμοιαζε με απειλητικό λαοπλάνο, ικανό με τη δύναμη και μόνο της φωνής του να γκρεμίσει το οικοδόμημα του πολιτισμού.

Ήταν ακόμα πιθανό, κάποιες στιγμές, το μίσος σου να στραφεί ηθελημένα προς τη μια ή την άλλη κατεύθυνση. Ξαφνικά, με μια βίαιη προσπάθεια ανάλογη μ' αυτήν που καταβάλλει κανείς για να σηκώσει το κεφάλι του από το μαξιλάρι όταν βλέπει εφιάλτη, ο Γουίνστον κατάφερε να μεταβιβάσει το μίσος του από το πρόσωπο στην οθόνη στο κορίτσι με τα μαύρα μαλλιά πίσω του. Ολοζώντανες, όμορφες παραισθήσεις άστραψαν στο μυαλό του. Θα τη χτυπούσε μέχρι θανάτου μ' ένα ρόπαλο από καουτσούκ. Θα την έδενε γυμνή σ' έναν στύλο και θα την τόξευε με αναρίθμητα βέλη, όπως οι Ρωμαίοι τον Άγιο Σεβαστιανό. Θα τη βίαζε και θα της έκοβε τον λαιμό τη στιγμή του οργασμού. Τώρα καταλάβαινε πολύ καλύτερα από πριν γιατί τη μισούσε. Τη μισούσε επειδή ήταν νέα, όμορφη, σχεδόν άφυλη, επειδή ήθελε να πλαγιάσει μαζί της και ποτέ δεν θα το έκανε, επειδή γύρω από τη γλυκιά, λυγερή της μέση, που λες και σε προκαλούσε να την αγκαλιάσεις, υπήρχε εκείνο το απαίσιο, άλικο ζωνάρι, επιθετικό σύμβολο αγνότητας.

Το Μίσος έφτασε στο αποκορύφωμά του. Η φωνή του Γκολντστάιν είχε γίνει πια πραγματικό βέλασμα και για μια στιγμή το πρόσωπό του μεταμορφώθηκε σε μουσούδα αρνιού. Το αρνίσιο πρόσωπο συγχωνεύτηκε με τη μορφή ενός Ευρασιάτη στρατιώτη που προέλαυνε, θεόρατος και τρομερός, με το όπλο του προτεταμένο, βρυχώμενο, και ξαφνικά φάνηκε

να εκτινάσσεται από την επιφάνεια της οθόνης, έτσι που κά-
ποιοι από τις μπροστινές σειρές ζάρωσαν στις θέσεις τους.
Αλλά την ίδια στιγμή, αποσπώντας έναν βαθύ αναστεναγμό
ανακούφισης από όλους, η εχθρική μορφή έλιωσε και συγχω-
νεύτηκε με το πρόσωπο του Μεγάλου Αδελφού, τόσο τεράστιο
που σχεδόν γέμιζε την οθόνη. Αυστηρό και συνάμα μειλίχιο,
με τα μαύρα μαλλιά και το μαύρο μουστάκι του, απέπνεε
δύναμη και αινιγματική ηρεμία. Μιλούσε, αλλά κανείς δεν
άκουγε τι έλεγε. Ήταν απλώς λίγα παραινετικά λόγια, από
εκείνα που εμψυχώνουν τους πολεμιστές μέσα στον ορυμαγδό
της μάχης, όσο κι αν φτάνουν μπερδεμένα στ' αυτιά τους,
αφού, και μόνο στο άκουσμα της φωνής του αρχηγού, η επι-
στοσύνη αναζωπυρώνεται. Ύστερα, το πρόσωπο του Μεγάλου
Αδελφού ξεθώριασε και τη θέση του κατέλαβαν τα τρία συν-
θήματα του Κόμματος με χτυπητά κεφαλαία:

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΕΙΡΗΝΗ Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΕΙΝΑΙ
ΣΚΛΑΒΙΑ Η ΑΓΝΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΜΗ

Το πρόσωπο του Μεγάλου Αδελφού παρέμεινε για μερικά
ακόμα δευτερόλεπτα στην οθόνη, λες και η επίδραση που
είχε ασκήσει στο ακροατήριο ήταν τόσο ζωντανή που δεν θα
μπορούσε να σβήσει αμέσως. Η μικροσκοπική ξανθούλα τι-
νάχτηκε προς τα μπρος, πέφτοντας στην πλάτη της καρέκλας
μπροστά της. Μ' έναν τρεμουλιαστό ψίθυρο που ακούστηκε
σαν να 'λεγε «Σωτήρα μου!» άπλωσε τα χέρια της προς την
οθόνη. Κι έπειτα έκρυψε το πρόσωπό της στις παλάμες της.
Ήταν ολοφάνερο πως μουρμούριζε μια προσευχή.

Την ίδια στιγμή ολόκληρο το ακροατήριο ξέσπασε σε μια

βαθύχορδη, αργή, ρυθμική ψαλμωδία: «Μ-Α!... Μ-Α!...» – ξανά και ξανά, πολύ αργά, με μια μεγάλη παύση ανάμεσα στο Μι και το Άλφα. Ένας βαρύς, ψιθυριστός ήχος, παράξενα πρωτόγονος, στο βάθος του οποίου θαρρείς πως ακουγες το ποδοκρότημα γυμνών πελμάτων και τον παλλόμενο βόμβο των ταμ ταμ. Ήταν ένας ήχος που διήρκεσε περίπου τριάντα δευτερόλεπτα. Ήταν η επωδός που συχνά ακουγόταν σε στιγμές ανεξέλεγκτης συγκίνησης. Σ' έναν βαθμό ήταν ένας ύμνος στη σοφία και το μεγαλείο του Μεγάλου Αδελφού, αλλά πολύ περισσότερο ήταν μια πράξη αυτο-ύπνωσης, μια εσκεμμένη απάλειψη της συνείδησης μέσω του ρυθμικού θορύβου. Τα σωθικά του Γουίνστον πάγωσαν. Στη διάρκεια του Δίλεπτου Μίσους ήταν αδύνατον να αντισταθεί στο γενικό παραλήρημα, όμως αυτή η εξωανθρώπινη υμνωδία «Μ-Α!... Μ-Α!» τον γέμιζε πάντοτε φρίκη. Φυσικά, έψελνε κι αυτός μαζί με τους άλλους: ήταν αδύνατον να κάνει διαφορετικά. Το να αποκρύπτεις τα αισθήματά σου, να ελέγχεις την έκφρασή σου, να κάνεις ό,τι και οι άλλοι, γινόταν εντελώς ενστικτωδώς. Υπήρξε ωστόσο ένα ελάχιστο διάστημα, δυο δευτερόλεπτα το πολύ, που η έκφραση των ματιών του θα μπορούσε σίγουρα να τον προδώσει. Και ήταν ακριβώς εκείνα τα δευτερόλεπτα που συνέβη το σημαντικό γεγονός – αν πράγματι συνέβη.

Το βλέμμα του διασταυρώθηκε με το βλέμμα του Ο'Μπράιεν. Ο Ο'Μπράιεν είχε σηκωθεί. Είχε βγάλει τα γυαλιά του και τα στερέωνε πάλι στη μύτη του μ' εκείνη τη χαρακτηριστική του χειρονομία. Αλλά υπήρξε ένα κλάσμα δευτερολέπτου που τα μάτια τους συναντήθηκαν και σ' αυτό το απειροελάχιστο διάστημα ο Γουίνστον κατάλαβε –ναι, *κατάλαβε!*– πως ο Ο'Μπράιεν σκεφτόταν τα ίδια μ' αυτόν. Είχαν ανταλλάξει ένα απαραγνώ-

ριστο μήνυμα. Ήταν σαν να 'χαν ανοίξει οι θύρες του μυαλού τους και οι σκέψεις να περνούσαν από το ένα μυαλό στο άλλο μέσω των ματιών τους. «Είμαι μαζί σου» φαινόταν να του λέει ο Ο'Μπράιεν. «Ξέρω ακριβώς τι αισθάνεσαι. Ξέρω τα πάντα για την περιφρόνηση, για το μίσος, για την αηδία σου. Αλλά, μην ανησυχείς, είμαι με το μέρος σου!» Κι όταν αυτή η λάμψη της αναγνώρισης έσβησε, το πρόσωπο του Ο'Μπράιεν έγινε εξίσου αδιαπέραστο όπως και όλων των άλλων στην αίθουσα.

Αυτό ήταν όλο, και ήταν αβέβαιο αν είχε όντως συμβεί. Τέτοια περιστατικά δεν είχαν ποτέ συνέχεια. Η μόνη τους επίπτωση ήταν ότι διατηρούσαν μέσα του ζωντανή την πίστη, ή την ελπίδα, ότι και άλλοι, εκτός από τον ίδιο, ήταν εχθροί του Κόμματος. Ίσως οι φήμες για μεγάλης έκτασης υπόγειες συνωμοσίες να ίσχυαν, τελικά – ίσως η Αδελφότητα πράγματι να υπήρχε! Ήταν αδύνατον, παρά τις αναρίθμητες συλλήψεις, ομολογίες και εκτελέσεις, να παγιωθεί μέσα του η βεβαιότητα ότι η Αδελφότητα ήταν απλώς ένας μύθος. Κάποιες μέρες πίστευε στην ύπαρξή της, άλλες όχι. Δεν υπήρχαν αποδείξεις, μόνο φευγαλέα ίχνη που θα μπορούσαν να σημαίνουν τα πάντα και τίποτα: θραύσματα συζητήσεων που άκουγε τυχαία, ματιές, σβησμένα συνθήματα στους τοίχους των αποχωρητηρίων – και καμιά φορά, όταν δυο άγνωστοι συναντιούνταν, μια ανεπαίσθητη κίνηση του χεριού που έμοιαζε με σημάδι αναγνώρισης. Όλα ήταν εικασίες: το πιθανότερο ήταν να τα είχε φανταστεί. Γύρισε στο κουβούκλιό του, χωρίς να ξανακοιτάξει τον Ο'Μπράιεν. Η ιδέα ότι η στιγμιαία τους επαφή μπορεί να είχε συνέχεια δεν του περνούσε από το μυαλό. Θα ήταν ασύλληπτα επικίνδυνο, έστω κι αν ήξερε πώς να την επιδιώξει. Για ένα δυο δευτερόλεπτα είχαν ανταλλάξει μια

αμφίσημη ματιά κι αυτό ήταν όλο. Ωστόσο ακόμα κι αυτό ήταν αξιομνημόνευτο γεγονός, μέσα στην περικόλειστη μοναξιά όπου ήσουν αναγκασμένος να ζεις.

Ο Γουίνστον ξύπνησε από την ονειροπόλησή του και κάθισε ίσια στην καρέκλα του. Ρεύτηκε σιγανά. Το τζιν είχε ανεβεί από το στομάχι του στο στόμα.

Τα μάτια του εστίασαν και πάλι στη σελίδα. Διαπίστωσε ότι, ενώ καθόταν εκεί ονειροπολώντας, παράλληλα έγραφε, αυτόματα, εντελώς μηχανικά. Και όχι πια με τον ίδιο στρεβλό, αδέξιο χαρακτήρα όπως πριν. Η πένα του είχε γλιστρήσει ηδονικά στη λεία σελίδα, και είχε γράψει με ολοκάθαρα κεφαλαία γράμματα –

ΚΑΤΩ
Ο ΜΕΓΑΛΟΣ
ΑΔΕΛΦΟΣ
ΚΑΤΩ
Ο ΜΕΓΑΛΟΣ
ΑΔΕΛΦΟΣ
ΚΑΤΩ
Ο ΜΕΓΑΛΟΣ
ΑΔΕΛΦΟΣ
ΚΑΤΩ
Ο ΜΕΓΑΛΟΣ
ΑΔΕΛΦΟΣ
ΚΑΤΩ
Ο ΜΕΓΑΛΟΣ
ΑΔΕΛΦΟΣ

ξανά και ξανά, γεμίζοντας μισή σελίδα.

Δεν κατάφερε να κατανικήσει ένα ρίγος πανικού. Ήταν παράλογο, μια και το να γράψει τις συγκεκριμένες λέξεις δεν ήταν πιο επικίνδυνο από την αρχική του πρωτοβουλία να ξεκινήσει ένα ημερολόγιο· για μια στιγμή, ωστόσο, μπήκε στον πειρασμό να σκίσει τις γραμμένες σελίδες και να εγκαταλείψει συνολικά το εγχείρημα.

Δεν το έκανε, ωστόσο, γιατί ήξερε πως ήταν άσκοπο. Είτε έγραφε ΚΑΤΩ Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΑΔΕΛΦΟΣ είτε όχι, ήταν ένα και το αυτό. Είτε συνέχιζε να γράφει στο ημερολόγιό του είτε το εγκατέλειπε, ήταν ένα και το αυτό. Έτσι κι αλλιώς, η Αστυνομία Σκέψης θα τον έπιανε. Είχε διαπράξει –και θα το είχε διαπράξει ακόμα κι αν ποτέ δεν άγγιζε η πένα του το χαρτί– το θεμελιώδες έγκλημα που συμπεριλάμβανε όλα τα άλλα: Έγκλημα σκέψης, το αποκαλούσαν. Το έγκλημα σκέψης δεν ήταν κάτι που μπορούσες να το κρύβεις επ’ άπειρον. Μπορεί να κατάφερνες να ξεγλιστράς για λίγο, ίσως και για χρόνια, όμως αργά ή γρήγορα θα σε έπιαναν.

Πάντα τη νύχτα – οι συλλήψεις γίνονταν πάντα τη νύχτα. Το ξαφνικό τínaγμα καθώς ξυπνούσες, το τραχύ χέρι που τράνταζε τον ώμο σου, τα φώτα που σε τύφλωναν, ο κλοιός των σκληρών προσώπων γύρω από το κρεβάτι. Στη συντριπτική πλειονότητα των περιπτώσεων δεν υπήρχε δίκη, ούτε κάποια αναφορά στη σύλληψη. Οι άνθρωποι απλώς εξαφανίζονταν, πάντα μέσα στη νύχτα. Το όνομά σου σβηνόταν από τα μητρώα, κάθε καταγραφή που σε αφορούσε απαλειφόταν, η αλλοτινή σου ύπαρξη διαψευδόταν και στη συνέχεια λησμονιόταν. Ήσουν καταργημένος, εκμηδενισμένος: *εξατμισμένος* ήταν η συνηθισμένη λέξη.

Για μια στιγμή τον κυρίευσε ένα είδος υστερίας. Άρχισε να γράφει με βιαστικά, ακατάστατα ορنيθοσκαλίσματα:

θα με πυροβολήσουν δε με νοιάζει θα με πυροβολήσουν στο πίσω μέρος του κεφαλιού δε με νοιάζει κάτω ο μεγάλος αδελφός πάντα σε πυροβολούν στο πίσω μέρος του κεφαλιού δε με νοιάζει κάτω ο μεγάλος αδελφός—

Έγειρε στη ράχη της καρέκλας του, λιγάκι ντροπιασμένος με τον εαυτό του, κι άφησε κάτω την πένα του. Το επόμενο λεπτό, αναπήδησε τρομαγμένος. Κάποιος χτυπούσε την πόρτα.

Κιόλας! Έμεινε ασάλευτος σαν ποντίκι, με τη μάταιη ελπίδα ότι, όποιος κι αν ήταν, θα έφευγε μετά από μια δυο προσπάθειες. Αλλά όχι, ο χτύπος επαναλήφθηκε. Το χειρότερο θα ήταν να καθυστερήσει ν' ανοίξει. Η καρδιά του σφυροκοπούσε στο στήθος του, αλλά το πρόσωπό του, χάρη στη μακροχρόνια συνήθεια, ήταν μάλλον ανέκφραστο. Σηκώθηκε και πήγε βαριά προς την πόρτα.

**“ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΣΟΥ ΕΛΕΓΕ ΝΑ ΑΡΝΙΕΣΑΙ
ΤΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΩΝ ΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ
ΤΩΝ ΑΥΤΙΩΝ ΣΟΥ. ΗΤΑΝ Η ΥΠΕΡΤΑΤΗ,
Η ΟΥΣΙΩΔΕΣΤΕΡΗ ΕΝΤΟΛΗ ΤΟΥ,,.**

**“ΟΛΟ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ, Η ΔΟΥΛΕΙΑ ΣΤΗ ΦΑΡΜΑ ΠΗΓΑΙΝΕ
ΡΟΛΟΪ. ΤΑ ΖΩΑ ΗΤΑΝ ΤΟΣΟ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΑ ΟΣΟ ΔΕΝ
ΘΑ ΤΟ ΦΑΝΤΑΖΟΝΤΑΝ ΠΟΤΕ. ΚΑΘΕ ΜΠΟΥΚΙΑ ΤΡΟΦΗΣ
ΗΤΑΝ ΜΙΑ ΕΝΤΟΝΗ, ΑΔΙΑΣΕΙΣΤΗ ΧΑΡΑ, ΤΩΡΑ ΠΟΥ
Η ΤΡΟΦΗ ΗΤΑΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΗ ΤΟΥΣ, ΠΟΥ ΕΙΧΕ
ΠΑΡΑΧΘΕΙ ΑΠΟ ΑΥΤΟΥΣ ΓΙΑ ΑΥΤΟΥΣ, ΠΟΥ ΔΕΝ ΤΟΥΣ
ΕΙΧΕ ΜΟΙΡΑΣΤΕΙ ΜΕ ΤΟ ΣΤΑΓΟΝΟΜΕΤΡΟ ΑΠΟ ΕΝΑ
ΓΚΡΙΝΙΑΡΙΚΟ ΑΦΕΝΤΙΚΟ. ΤΩΡΑ ΠΟΥ ΤΑ ΑΧΡΗΣΤΑ,
ΠΑΡΑΣΙΤΙΚΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΠΛΑΣΜΑΤΑ ΕΙΧΑΝ ΦΥΓΕΙ,
ΥΠΗΡΧΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΦΑΓΗΤΟ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ,,.**

Ο Τζορτζ Όργουελ είναι αναντικατάστατος, όπως ο Μπέρναρντ Σο
ή ο Μαρκ Τουέιν. Κεντρίζει, προκαλεί, παρακινεί τα σκηνικά μυαλά
και ικανοποιεί εκείνους που απολαμβάνουν να παρακολουθούν
μια πραγματική ιδιοφυΐα εν ώρα εργασίας.

Time

ISBN: 978-618-03-3949-9

9 786180 339499

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 83949

metaixmio.gr